

ПРЕКО ФИЛМА ДО ГАСА: СРПСКО-РУСКО ПАРТНЕРСТВО У ПРОБЛЕМИМА

Ја ћу да дам неколико провокативних фуснота на меку моћ, на термин меке моћи. Ја сматрам, наиме, да смо ми и Руси првенствено партнери у проблемима. Толико има тих проблема да их нећемо наводити појединачно, па ћу навести један који добро препознајем, случај божјег прста. Проблем теоријски формулисан гласи отприлике овако: проблем заједнички нас и Руса, у задњих сто година састоји се у прекиду, у дисрупцији процеса актуелизовања последица или импликација наших националних теорија и теологија. Исто онолико колико Американци и колико Енглези и остали имају своје националне теорије и теологије, толико исто их имају Срби и Руси, само их не користимо. Ради се о веома комплексном своду националних теорија и теологија. То су национални ритуали, скуп националних ритуала, архетипских ишчитавања прошлости и архетипских реаговања на будућност. Комунистичка револуција седамнаесте године у Русији и код нас 1945. године прекинула је наш архетипски ток реаговања на стварност, услијед чега ми постајемо студија случаја - Срби и Руси постају школски примјер големог комплекса, аутоцензуре и стида. Замислимо једну геополитичку инверзију, узмимо за примјер Израел. Њих двадесет и пет не може да се окрене на тој земљи, мора да излети с те земље колико је малена. Дакле, ради се о необично малој земљи која је по квадрату мала. Има ли земље с већим утицајем на свијету? Замислимо да су Велика Британија и Израел или, не дај боже, Сједињене Америчке Државе велике као Русија. Како би изгледала историја? Поставља се питање како долазимо до те количинске инверзије да гомилањем аутоцензуре извјесне земље, изузетно моћне као што је Русија, или не тако моћне као што је Србија, ускраћују, аутокастрирају право да дефинишу свој интерес и да га реализују? Да ли је за то крива мека моћ? Ја ћу навести шест или седам екстремних кластера или групација симболичке моћи кроз културу у којима је Русија била и остала велесила. Прва је емиграција Руса која је дошла у Америку,

¹ Виши асистент на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци

подигла је најквалитетније школе глуме у Холивуду по којој се и данас учи. Иста ствар важи за све и једну перформативну умјетност. Наравно, почевши од филма па до балета и до умјетничког клизања. Иста ствар важи и за класичну музику. Данашња два највећа класична композитора су прешли на руску вјеру, на руско православље. Толика је, ја тврдим и осјећам, толика је и даље моћ меке моћи руског на нашим просторима да постоји један несумњив индикатор на нашим просторима који је доказ да се руски утицај приближава. Када примјетите да у Загребу, у Хрватској и у Србији почиње фестивал руског филма, то је несумњив знак рђаве политичке савјести код тих актера. То значи да се они плаше и то значи да они желе руски гас. То значи да они желе доћи до гаса преко филма. Дакле, не постоји ниједан једини предзнак, како се то каже, да је мека моћ ослабила. Дакле, поставља се питање: због чега огромни православни континент, од Книна до Камчатке, није увезан? Је ли то значи да једино ми православни не умијемо да ишчитавамо импликације своје православне историје? Ја пледирам на једну ствар већ дуже вријеме, да ми православни губимо историјску супстанцију док год ратоборно не извлачимо импликације из своје православне теорије и прошлости. То значи да је неопходно што прије укинути аутоцензуру и говорити, на крају крајева, овако како се трудимо данас да говоримо, а то је братски искрено. Јер знате, кад сједимо с богатим НАТО представницима и бизнисменима са запада, врло смо прецизни у ономе што желимо. Ако наставимо да се обраћамо један ка другом у таутологијама, у изјавама које не носе никакву нову информацију, то ће значити да ће наш сваки дискурс завршавати у ламент. Моја интуиција је да сви заједно морамо да уобличимо, морамо саздати или обновити своју политичку теологију, јер ако пакет апокалиптичних, пакет балистичких пројектила које амерички и руски предсједник носе са собом није политичка теологија, онда ја не знам шта је теологија уопште.